

Безбар'єрність – це не тільки доступ до фізичних об'єктів. Це значно ширше поняття, яке включає в себе не лише різні сфери діяльності, але і категорії мислення та взаємодії з іншими людьми, як рівними. Безбар'єрність має стати новою суспільною нормою в Україні.

З цією метою був створений [«Довідник безбар'єрності»](#) – гід з коректного спілкування, у якому зафіксовані нові норми безбар'єрної мови. Цей проєкт, створений у співпраці з представниками громадянського суспільства, правозахисниками, психологами, батьками, які виховують дітей з інвалідністю, українськими та міжнародними експертами.

Довідником у повсякденному житті можуть користуватися представники громадських організацій та активісти, експертна спільнота, медіа, бізнеси та сфера послуг, публічні службовці, органи місцевого самоврядування, вчителі, лікарі, соцпрацівники, активна аудиторія українців. Цей довідник розкаже, як говорити з повагою до людей, як писати та звертатися, щоб все суспільство не створювало штучних бар'єрів та виключень.

Наразі структура Довідника включає в себе чотири розділи: **«Складові безбар'єрності»**, **«Правила мови»**, **«Словник»** та **«Безбар'єрний календар»**.

У розділі **«Складові безбар'єрності»** простою та доступною мовою розкривається поняття безбар'єрності. Що таке, власне, бар'єри, інклюзія, залучення, недискримінація, прийняття, доступність, толерантність, гендерна рівність, універсальний дизайн тощо.

У розділі **«Правила мови»** наведені та пояснені принципи безбар'єрної мови – мови, у якій відсутні слова, фрази, що демонструють упереджене, стереотипне або дискримінаційне ставлення до людини. Довідник рекомендує використовувати нейтральну термінологію, без зайвого емоційного забарвлення. Поширені випадки, коли вживають фразу «людина, яка страждає на ...». Однак існують такі види порушень, з якими людина живе упродовж життя, але це не перетворює його на суцільні муки. Це, наприклад, аутизм, цукровий діабет, гіпертонія, сколіоз, ВІЛ/СНІД. Тому замість «страждає» доречно говорити «має» або «живе»: «людина, яка має діабет», «людина, яка живе з ВІЛ».

З розділу **«Словник»** можна дізнатися, чи коректно вживати ті чи інші слова стосовно різних людей. Наприклад, не вживаємо «інвалід», правильно – «людина з інвалідністю», не «сонячна людина», а «людина із синдромом Дауна», не «люди поважного віку», а «люди старшого віку». Не варто казати «шизофренік», бо це слово вже давно стало образливим і використовується як лайка. Поширену фразу «ВІЛ-інфікований» Довідник радить замінити на коректну «людина з ВІЛ/СНІД». Також не варто казати «наркоман», або «алкоголік», адже ці слова просякнуті стигмою та негативним ставленням до людей, які живуть з цими видами залежностей. Краще вживати словосполучення «Люди, які залежні від психоактивних речовин, Люди, які залежні від алкоголю, Люди, які залежні від наркотичних речовин / наркотиків».

У розділі **«Безбар'єрний календар»** зібрані важливі дати, визначні та пам'ятні дні з поясненням, як їх відзначати та коли привітання є недоречними.

У кожному з розділів працює **пошук**. На головній сторінці електронного «Довідника безбар'єрності» – ілюстрації, які розкривають поняття безбар'єрності. Тут також можна **пройти тест**, щоб перевірити власну толерантність та коректність.

«Довідник безбар'єрності» є ініціативою і флагманським проектом першої леді Олени Зеленської. Аналітичну та технічну підтримку проекту надавала ГО «Безбар'єрність». Упорядниця Довідника – Тетяна Касьян, ілюстраторка – Ольга Дегтярьова. Партнерами проекту виступили ДТЕК, Danone, Fairmont Grand Hotel Kyiv, Inka, 1+1 media, Доступно.UA, Harry Today.

Просимо ознайомитися з інформацією про **«Довідник безбар'єрності»** та можливості використання коректної лексики у щоденній роботі.

Довідник безбар'єрності: <https://bf.in.ua/>
